

GELECEĞİN TEKNOLOJİSİ METAVERSE NEDİR?

Prof. Dr. Fikri Akdeniz, ÇAĞ Üniversitesi

Değerli okuyucular bu haftaki yazımızda çok az kişinin ne olduğunu anlayabildiği metaverse kavramını tanıtacağız. Son zamanlarda gelişen teknolojilerle ilginiz olsun ya da olmasın **Metaverse** kavramını duymaya başlamışsınızdır. Birçok kişi hayatında ilk defa duyduğu 'Metaverse'ün ne anlama geldiğini merak ediyor. Facebook'un da katıldığı birçok teknoloji devinin yatırım yapmaya başladığı bu kavram son zamanlarda oldukça popüler olmaya başladı. Metaverse kavramını anlamak için öncelikli olarak sözcüğün kendisine bakmalıyız. “**meta**” Yunancada “sonra, öte” anlamına gelen bir sözcük. Meta sözcüğü ve İngilizcedeki “**Universe=Evren**” sözcüğünün birleştirilmesi ile türetilen Metaverse kısaca “**Evrenötesi**” anlamına geliyor.

Metaverse: Tıpkı internette farklı siteleri ya da sosyal medyada farklı hesapları gezdiğimiz gibi, içerisinde yer alan bütün Evrenlere üç boyutlu olarak katıldığımız bir bilişim Evrenidir. Bu özelliği nedeniyle, internetin yeni ve oldukça gelişmiş seçeneği olarak görülüyor. Çünkü gerçek hayatta fiziksel olarak gerçekleştirdiğimiz iş, eğitim, eğlence, alışveriş deneyimlerini VR/AR gözlük gibi cihazlarla dijital olarak sıra dışı bir şekilde deneyimlememizi sağlıyor. Metaverse: kısaca fiziksel dünyanın dijital ikizidir.

Başka bir anlatımla Metaverse, tüm dijital dünyaların birleşimiyle oluşturulan ortak bir sanal paylaşım alanına yani içerisinde tüm dijital dünyaların yer aldığı kurgusal Evrene verilen addır. Geleneksel kişisel bilgisayarların yanı sıra sanal ve artırılmış gerçeklik (VR ve AR) cihazları aracılığıyla kalıcı çevrimiçi 3 boyutlu sanal ortamları destekleyen, İnternet'in varsayımsal bir yinelemesidir. Beğenilirliği ve yatırım ağı sıra dışı şekilde genişleyen metaverse, yakında hayatımızın merkezinde olacak gibi görünüyor. Bu yeni teknolojinin bir oyun ya da eğlence sahası olmaktan öte, yeni bir keşif ve dönüşüm olanağı olarak görülmesi gerekecektir. Sanal ve fiziksel gerçeklikler iç içe geçiyor ve dijital dünyayı hiper gerçekçi hale getiriyor.

Kısaca, Metaverse dijital ortamların birleştiği sanal bir Evrendir. Metaverse'nin satın alınacak bir şey olmadığını anımsatmak istiyorum

Metaverse'ün amacı nedir?

Metaverse, bilgisayarlar, android cihazlar ve 3D (3 boyutlu) cihazlar sayesinde insan bilişinin (algısının) yapay bir fiziksel ortama katılmasını sağlamaktadır.

Sanal ve artırılmış gerçeklik (VR ve AR) nedir?

Sanal gerçeklik (İngilizce: Virtual reality; VR), teknoloji kullanılarak oluşturulan kurgular ile gerçek ve hayalin birleştirilmesidir.

Artırılmış gerçeklik, gerçek dünyadaki çevrenin ve içindekilerin, bilgisayar tarafından üretilen; ses, görüntü, grafik ve GPS verisiyle zenginleştirilerek oluşturulan canlı veya dolaylı fiziksel görünümüdür. Bu kavram kısaca gerçekliğin bilgisayar tarafından değiştirilmesi ve artırılmasıdır. Diğer bir anlatımla cihazların cisim tanıma özelliği kullanılarak, sanal nesnelere gerçek görüntülerin üzerine bindirilmesine denir.

GPS (Global Positioning System; Küresel Konumlama Sistemi), Dünya üzerinde herhangi engelsiz bir görüş hattında, dört veya daha fazla uydusu ile her türlü hava koşulunda konum ve zaman bilgileri sağlayan uzay tabanlı uydu navigasyon (yolbul) sistemidir

Avatar nedir? İnternette sanal kimlik" anlamına gelir. Avatar, bir kullanıcının oynanabilir karakter veya kişiliğinin grafiksel bir temsilidir. İnternet forumu ve diğer çevrimiçi topluluklarda simge olarak iki boyutlu bir biçim, oyunlarda veya sanal dünyalarda ise üç boyutlu bir biçim'de olabilir Sosyal medyada, internet dünyasında kişilerin küçük boyutlu görselinin bulunduğu penceredir.

Peki “evrenötesi” yani “Metaverse” terimi ile ne kastediliyor? Kısaca açıklamak gerekirse Metaverse, tüm dijital dünyaların birleştirilmesiyle oluşturulan kolektif bir sanal paylaşım alanına, yani içinde tüm dijital dünyaların bulunduğu **kurumsal Evrene** verilen isimdir. Birçok insana göre, gelecekte oluşturulacak olan bu Metaverse'e **sanal gerçeklik veya artırılmış gerçeklik** yoluyla ulaşmak olanaklı olacaktır. Günümüzde kişiler dijital platformlar aracılığı ile çevrimiçi olarak birbirleriyle iletişim kurma olanağına sahipler. Kişiler, Metaverse Evreninde kendilerini, sanal gerçeklik veya artırılmış gerçeklik aracılığıyla dijital bir Evren içine alabilecek ve bu evrenin içinde kimlik kazanacaklar.

Metaverse neden popüler oldu?

Facebook'un sahibi **Mark Zuckerberg (1984--)** de buna yatırım yapan şirketlerin başında yer alıyor. Zuckenber Metaverse için şu ifadeleri kullandı: “Metaverse, sizinle aynı fiziksel alanda yer almıyan insanlarla etkileşim kurabileceğiniz, keşfedebileceğiniz bir dizi sanal alan.” diyor. Bunun mobil internetin geleceği olacağını düşünüyoruz.” gibi dikkat çeken bir açıklama yapmıştı. Sanal gerçeklik teknolojisi şu an için çoğunlukla oyunlarda kullanılıyor. Teknoloji'nin önde gelen şirketleri de oyunlar dışında heyecan duydukları birçok şeyin olduğunu ifade ediyorlar. Bu kişiler Metaverse'ün, gerçek zamanlı 3D grafiklere, kişiselleştirilmiş avatarlara, özgünlüğü olmayan oyunlardan daha çok hedef odaklı sosyal etkileşimlere, insanlara ait sanal ortamların oluşturulabilmesine ve insanlara ait içerisinde kendi ekosistemini (hayvanlar ya da bitkiler ile hava, toprak ya da güneşin birbiriyle olan etkileşimi) besleyen bir dünya olmasını istiyorlar.

Metaverse'ün geleceği nedir?

Özetle metaverse, hayal gücünüzün 3 boyutlu (3D) hale gelerek sanal bir evren vasıtasıyla hayata geçmesi diyebiliriz Metaverse için anlatılanlar şu anda kulağa bilim kurgu gibi gelse de internetin geleceği olarak tanımlanıyor. Kripto para birimlerinin de metaverse'te önemli bir yeri olduğunu söylemeden geçmemek gerekir. Kripto paralar ile uğraşanlar, metaverse'ü inşa ettiklerini söylüyor. Ağustos 2021'de TikTok, kendi AR geliştirme platformunu kurduğunu duyurdu. Microsoft'un "kurumsal metaverse" oluşturmayı hedeflediği biliniyor. Metaverse'e yatırım dünyasında, pek çok farklı alanda ilgi yüksektir.

NOT: Gelecek hafta “Metaverse nasıl ve ne amaç için hangi mesleklerde kullanılır” yazımızla devam edeceğim.

Dostça kalın!...